

'פיגל בירך של ימין לא נתפגל הירך של שמאל'. אין ברור אם מדובר שבשעה שחשב היו הירכים מופרדות זו מזו [וכגון שפיגל בוריקה] כפי שמשמע קצת מלשון התוס', או כפי פשטות סתימת הדברים, מדובר גם באופן רגיל שפיגל בשחיטה כשהבהמה בשלמותה [וכן יש לדייק קצת מלשון רש"י. וכן יש לדייק מכך שנקטו 'ירך' ולא אמרו בסתם שחשב על כזית בשר לא נתפגל אלא אותו שחשב עליו]. ואף על פי שמדמה לטומאה ושם הלא מדובר במפורדין, אמנם שם שונה שאם לא הפרידם הרי נטמא הכל בשוה ואין יתרון למקום הנגיעה. לא כן במחשבה, יש מקום לדון רק על מה שחשב, הגם שחלקים אחרים מחוברים לו. מאידך יש לומר שבאופן זה שהחלקים מחוברים אין ראיה מטומאה. וצריך עיון (חדושים ובאורים ג, ח).

בספר טהרת הקדש נקט שלא אמר רב הונא אלא כשבשעה שפיגל היו החתיכות מופרדות. אלא שצידד לומר שנקבע לפי שעת הוריקה, כיון שרק אז נקבע הפיגול.

'איבעית אימא סברא – לא עדיפא מחשבה ממעשה הטומאה; אילו איטמי חד אבר מי איטמי ליה כוליה?! אעפ"י שמשוה לטומאה, זהו רק לענין חלות דין 'פיגול' לחיוב כרת, אבל לענין הפסול – הקרבן כולו נפסל כמו שאמר ר' יוסי במשנה שהסדר השני פסול ואין בו כרת. והטעם שפסול אפשר מפני שהקטרת הבזיכין עצמה נפסלה ע"י שנתפגל אחד מן הסדרים, וכן הכבשים נפסלו על ידי שפיגל את הלחם בשחיטתם. או מפני שכאילו אין לחם, שהרי נפסל לחם אחד קודם שחיטה. ועוד, הלימוד ממנו ולא מחברו אינו אמור אלא לענין חיוב כרת, אבל לענין הפסול – הקרבן כולו בכלל לא ירצה (עפ"י חזון איש קמא כח, יא. וכיו"ב כתב בחדושים ובאורים ג, ח) שהשוואה לטומאה אמורה רק על חלות דין פיגול לחיוב האוכלו בכרת, שהוא חלות דין על הדבר שחשב עליו, אבל הפסול עצמו אין לו ענין בדבר הנחשב אלא עצם העבודה במחשבה פסולה היא הגורמת את הפסול).

ויש מי שכתב שפסול לר' יוסי מדרבנן ולא מהתורה, ומשום גזרה [ע' להלן יד.]. [עפ"י מלאכת יום טוב]. וכן נקט בפשטות בשפת אמת להלן שלר' יוסי פסול מדרבנן, אלא שהקשה על כך מדיוק הלשון. ובספר יד דוד צדד לומר שלר' יוסי פיגל בירך ימין – רגל שמאל כשרה. ותימה הלא תנן במשנה שהסדר השני פסול, וכ"ש בירך.

דף יד

'השוחט את הכבש לאכול חצי זית מחלה זו, וכן חבירו, לאכול חצי זית מחלה זו, רבי אומר: אומר אני שזה כשר... לעולם אליבא דרבנן...'. – וכיון שרבי סובר כרבנן, אין חילוק אם עירב במחשבתו את שתי החלות או חשב רק על אכילת חלה אחת. [והוא הדין אם בשחיטת כבש אחד חשב על כזית מחלה זו, ובכבש האחר חשב על החלה האחרת – פיגל. כן מפורש ב'חדושי הרשב"א']. וזה שנקט רבי שחישב על חצי זית מכל חלה – כי אם חשב על אותה חלה, היה צריך לפרש שה'חצי זית' השני אינו אותו 'חצי זית' הראשון, אבל בסתם שחשב 'חצי זית', שמא שתי המחשבות מתיחסות לאותו 'חצי זית' ואין כאן צירוף כזית – לכך נקט חלה אחרת, שמחשבותיו מסוימות על שני חצאי זיתים נפרדים (עפ"י חזון איש כב, ח).

(ע"ב) 'אלא אמר רבי יוחנן: היינו טעמיה דרבי יוסי, הכתוב עשאן גוף אחד והכתוב עשאן שני גופין...'. יש לפרש על פי הכתוב... והקרבנתם מנחה חדשה לה'. ממושבתכם תביאו לחם תנופה שתיים שני עשרנים – והלא 'לחם' וכן 'עשרון' לשון זכר הם, ואם כן מהו 'שתיים' [ואונקלוס

תרגם כאילו כתוב שתי חלות? – אלא מתייחס על הכתוב מנחה חדשה וגם אותה קראה 'שתים', כלומר שתי מנחות (עפ"י משך חכמה אמור כג, יז).
 העירני הרי"ד וויזר שליט"א מדהתוס' להלן צד. ש'לחם' משמש פעמים בלשון זכר ופעמים בלשון נקבה.
 ע"ע בספר עלה יונה (עמ' שנט) – על החילוק בין 'שנים' ל'שני' בכל המקרא. ומובן היטב שעשאן הכתוב שני גופין באמרו 'שתים' וגוף אחד באמרו 'שני'.

'בשעת שחיטה חישב לאכול חצי זית, ובשעת זריקה חישב לאכול חצי זית – פיגול, מפני ששחיטה וזריקה מצטרפין'. גם אם ננקוט שצריך מחשבה על אכילת כזית בתוך כדי אכילת פרס, [ורבא (בובחיים לא:)] נסתפק בזה. ואולם הרמב"ם פסק שמצטרף אף ביותר מכדי אכילת פרס, יש לומר שסתם מחשבת אכילה מתפרשת בכדי אכילת פרס, הלכך כשחשב פעמיים לאכול חצי זית, הגם שחשב זאת בשתי עבודות, כאילו חשב בפירוש לאכול כזית בתוך כדי אכילת פרס (עפ"י חדושים ובאורים ג, י).
 לכאורה אפשר ליישב שחיטתו בשתייהן לאכול חצי זית בשעה מסוימת, ואף שבמחשבה השניה לא חשב על החצי זית הראשון [שאם כן נמצא שעתה חשב מחשבת אכילת כזית], אבל אם נצרף שתי מחשבותיו נמצא שחשב על אכילת כזית בזמן אחד. וצ"ע.

זיהא תני לוי ארבע עבודות אין מצטרפות לפיגול... אמר רבא: לא קשיא... אמר ליה אביי... אמר ליה רבא בר רב חנן לאביי... אמר ליה: הכי השתא... הכי נמי מסתברא...'. לפי המסקנה נשאר הרומיא משתי הברייתות ללא הסבר. ועל כרחנו לומר שנחלקו בדבר, הגם שלא מצאנו תנאים שנחלקו במפורש. ואין מצוי בש"ס כדוגמת מבנה זה (קין אורה).
 ובשפת אמת צידד שכיון שלא מצאנו תירוץ אחר, ע"כ לתרץ כרבא, שתלוי הדבר במחלוקת רבי וחכמים. וזו הסיבה שפסק הרמב"ם ארבע עבודות מפגלות זו את זו, ודלא כברייתא דלוי. [וככלל, רבא מעדיף להעמיד סתירת ברייתות וכד' במחלוקת תנאים, ואביי מעדיף להעמיד באוקימתא, כפי שהראנו בסוטה ח].

'נטמאת אחת מן החלות או אחד מן הסדרים – רבי יהודה אומר: שניהם יצאו לבית השריפה, שאין קרבן ציבור חלוק. וחכמים אומרים: הטמא בטומאתו והטהור יאכל. אמר רבי אלעזר: מחלוקת לפני זריקה...'. באור דברי ר' יהודה: חלה אחת או סדר אחד שנטמאו לפני זריקת דם הכבשים / הקטרת הבזיכים – יזרוק הדם (בכבשי עצרת) ויקטיר הבזיכים (בלחם הפנים) ואחר כך ישרוף את כל החלות, שהרי גם אם אבד או נשרף או נפרס מן הלחם אחר הפירוק לפני הקטרת הבזיכים, הדין הוא שמקטיר את הבזיכים והחלות פסולות (כדלעיל ח). אך זה רק לר' יוחנן שם, אבל לריש לקיש – אינו מקטיר, וגם כאן לא יזרוק את הדם. עפ"י טהרת הקדש).
 וחכמים אומרים שנטמא אינו דומה לאבוד ושרוף מפני שהוא קיים ועומד [והציץ מרצה על אכילות], הלכך אין דינו כשירים שחסרו שאסורים באכילה, אלא הטהור יאכל לאחר הזריקה וההקטרה (ובח תודה). ובוה מיושבת קושית בית מאיר, ואין הכרח למה שחידש, ע"ש).

דף טו

זרבי יהודה סבר: אין הציץ מרצה על אכילות'. ומה שאמר רבי יהודה 'אין קרבן ציבור חלוק' אינו נתינת טעם, אלא הכוונה לומר שקרבן ציבור הגם שטומאה הותרה בו אינו חלוק משאר פסולים שהכל